

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 36

7. rujna 2017.

cijena 200 Ft

Hrvatska škola i u Sambotelu

3. stranica

II. Hrvatski ljetni festival mladih

5. stranica

IV. Šokački piknik

7. stranica

Otvorenje školske godine u HOŠIG-u

10. stranica

Komentar

Zajedno smo jači!

Da bismo mogli doživjeti zajedništvo u vjeri, ali i nacionalnoj pripadnosti, potrebna su nam redovita okupljanja. Zato organiziramo razna hodočašća, uostalom najomiljenija okupljanja naših vjernika. Naime, hodočašća su putovanja u neko vjersko svetište, ona predstavljaju životni put kršćanina na kojem kroz trpljenje i napor puta dolazi do cilja. Motivi hodočašća mogu biti molba, zahvala za neku dobivenu milost ili tjelesnu potrebu, ili naprosto duhovna okrepna i obnova. U životu hrvatske zajednice u Mađarskoj ona su najvažnija okupljanja koja pridonose i jačanju vjere, ali i jačanju nacionalne svijesti. Ali ni u kom slučaju ne možemo zanemariti obitelj, vjeronauk, pa ni vjerski život mjesnih hrvatskih zajednica.

Kriza vjerskog života usko je povezana s krizom ustanove braka, a time i obitelji. Jer obitelj je ta najmanja zajednica, ili bi trebala biti, kako je to bila i u prošlosti, gdje se vjera stječe, živi i prenosi s naraštaja na naraštaj. Tu se uče prve molitvice, ljubav prema materinskoj riječi, a roditelji postavljaju kao uzor koji određuje i obvezuje na očuvanje i njegovanje vjerskih, kulturnih i društvenih tradicija.

Najviše nam nedostaju redovite nedjeljne mise na hrvatskom jeziku, i to nije samo posljedica nedostatka hrvatskih svećenika. Jer čak i u mjestima gdje ih imamo, gdje za to postoji mogućnost, često mjesna zajednica ne iskazuje odlučnost u potrebi za misnim slavljem na materinskom jeziku, a još manje za raznim obredima, poput krštenja, pričesti, vjenčanja, ukopa i drugih.

Nedostatak nedjeljnih misa pokušava se nadomjestiti raznim prigodnim, dvotjednim ili mjesečnim misama. Ni jedna važnija priredba Hrvata u Mađarskoj, bilo na državnoj, bilo na županijskoj ili mjesnoj razini, ne prođe bez misnoga slavlja, ali to je ipak samo prigodno. Nažalost, mjesne vjerske zajednice, i brojčano i jezično oslabljene, nisu dovoljno jake ni odlučne u zahtjevanju misa i drugih obreda na hrvatskom jeziku.

Zato su onda važna hodočašća koja okupljaju vjernike raznih naselja, ali i hrvatskih regija u Mađarskoj, kako bismo se ojačali u vjeri, i u osjećaju nacionalne pripadnosti. Jer zajedno smo jači!

S. B.

Glasnikov tjedan

U izjavi za dnevni list Magyar Hírlap predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan kazao je da će najesen biti odlučeno hoće li hrvatska narodnost pokušati u Mađarskom parlamentu osvojiti

zastupnički mandat. Izbori su 2018. godine u proljeće(!).

Premda smo prije očekivali, bude li sve po planovima, najesen se otvara obnovljeno pečuško Hrvatsko kazalište, kazao je Ivan Gugan. Dodao je da je kazalište u baranjskome županijskom središtu jedino samostalno kazalište koje djeluje izvan granica Republike Hrvatske. Održavatelj je ustanove pečuška samouprava, ali je i hrvatska država imala udjela u obnovi, kada je iz vlastitih sredstava kupila građevinsko zemljište pokraj kazališta. Staru su zgradu srušili i od dva imanja napravili novo središte. Predsjednik Gugan, piše Magyar Hírlap, dodao je će jednako tako kulturnim potrebama narodnosti biti na usluzi nekretnina koju će najesen kupiti u Baji. Tamo nema potrebe za obnovom jer je nekretnina u dobrom stanju.

Najesen će biti odlučeno hoćemo li i mi, slično njemačkoj narodnosti, pokušati osvojiti punopravni parlamentarni zastupnički mandat, reče Ivan Gugan. Kako je rekao, po posljednjem popisu stanovništva, oko 27 tisuća kreće se broj ovdašnjih Hrvata, ali među njima je mnogo djece i onih s dvojnim identitetom. Teško je pitanje punopravno zastupništvo, s jedne strane, treba se registrirati, s druge strane, tu su i stranke, dodao je Gugan, a donosi Magyar Hírlap, te dodaje da se Hrvati glede toga nisu usuglašavali s drugim narodnostima, ali na sjednici Skupštine u rujnu i o tome će se razgovarati. Ni to nije posve jasno, ako neka narodnost osvoji punopravni zastupnički mandat, što će se dogoditi s glasnogovornicima koji ih predstavljaju.

U skoroj budućnosti čekamo rezultate natječaja koji smo predali za obnovu dviju škola, jedna je u Pečuhu, druga u Santovu, nastavlja Gugan. Javila se potreba za njihovim proširenjem jer se posljednjih godina, na našu radost, povećao broj učenika. Ovdje je i vijest da u listopadu završava obnova Hrvatske kuće u Pečuhu. Tamo će se preseliti znanstveni institut, regionalni ured i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, zaključio je. Također je dobra vijest da od rujna, uz djelujući hrvatski vrtić i ja-

žavanje narodnosne samouprave. Državni dan Hrvata, 18. studenog u Mosonmagyaróváru, započet će svetom misom koju će celebrirati dvojica biskupa iz Hrvatske. Pokrovitelji su priredbe, po običaju, predsjednici dviju država. Susret i gala program iz godine u godinu održavaju se u drugom naselju. Ivan Gugan dodao je, donosi Magyar Hírlap, toga dana nagraduju one ljude koji su mnogo učinili za narodnost i njezino uzdizanje.

Državni dan Hrvata, 18. studenog u Mosonmagyaróváru, započet će svetom misom koju će celebrirati dvojica biskupa iz Hrvatske. Pokrovitelji su priredbe, po običaju, predsjednici dviju država. Susret i gala program iz godine u godinu održavaju se u drugom naselju. Ivan Gugan dodao je, donosi Magyar Hírlap, toga dana nagraduju one ljude koji su mnogo učinili za narodnost i njezino uzdizanje.

Državni dan Hrvata, 18. studenog u Mosonmagyaróváru, započet će svetom misom koju će celebrirati dvojica biskupa iz Hrvatske. Pokrovitelji su priredbe, po običaju, predsjednici dviju država. Susret i gala program iz godine u godinu održavaju se u drugom naselju. Ivan Gugan dodao je, donosi Magyar Hírlap, toga dana nagraduju one ljude koji su mnogo učinili za narodnost i njezino uzdizanje.

Državni dan Hrvata, 18. studenog u Mosonmagyaróváru, započet će svetom misom koju će celebrirati dvojica biskupa iz Hrvatske. Pokrovitelji su priredbe, po običaju, predsjednici dviju država. Susret i gala program iz godine u godinu održavaju se u drugom naselju. Ivan Gugan dodao je, donosi Magyar Hírlap, toga dana nagraduju one ljude koji su mnogo učinili za narodnost i njezino uzdizanje.

Branka Pavić Blažetin

Najesen će biti odlučeno hoćemo li i mi, slično njemačkoj narodnosti, pokušati osvojiti punopravni parlamentarni zastupnički mandat, reče Ivan Gugan.

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija; radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatica i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia

Hrvatska škola zove konačno i u Sambotelu

Najlipša vist Gradišća je na pragu novo-ga školskoga ljeta da s 1. septembrom na noge je postavljena i Hrvatska škola u Sambotelu, u održavanju Hrvatske državne samouprave, pod službenim nazivom Sambotelska podružnica Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže. Dokle je lani prikdana čuvarnica unutar Hrvatskoga obrazovnog centra, ljetos sa dvanaest dice i s učiteljicama Dijanom Nagy i Lanom Jagger iz Hrvatske, krenuli su u školu i učenici 1. razreda. Pri skromnom svečevanju „slavljenikom“ su svirali kot braća, pečuški gimnazijalci, čuli smo recitacije, a i pozdravne riči Gabora Győrvárija, direktora ustanove, kot i Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave. Podijljeni su ovde i dari Izdavačke kuće „Croatica“ i tako se je začeo dugo čekani prvi školski dan, ne samo u žitku dotičnih mališanov nego i cijele ove naše regije.

Još je nekoliko minutov s roditelji u razredu, u petak ujutro, u sambotelskoj zgradi Jászaijeve ulice, kamo su neki prihadjali od lani i u čuvarnicu, tako njim gor nij smišno da će ovde nastaviti i svoje školovanje. Na pravoj strani klupčić lipo porredjeni udžbeniki, u lipo nakinčenoj prostoriji još se starina pominaju, čaća batri svoju kćerku milu, jedna mama briše suze splašenoj divičici, a učiteljice Dijana Nagy i Lana Jagger sa smihom na licu i rukovanjem primaju svakoga došljaka, s kim će odsad svaki dan skupa djelati. Dojdu u gornji kat dopeljati doli u svečanu dvoranu svoje bivše mališane i odgojiteljice Eržika Penzeš-Deli i Sabrina Tengelić ter za ugarskom i hrvatskom himnom, tamburaši pečuške gimnazije otvaraju svečanost ne samo s mužikom nego i recitacijom

prilikom otvaranja školskoga ljeta 2017/18. Trimi iz 1. razreda veselo kriču u svit „Škola, škola mene zove da otkrijem tajne nove!“, a sve okupljene pozdravlja Gabor Győrvári, ravnatelj pečuške, a i ove odgojno-obrazovne ustanove. „Prošle smo godine otvorili vrtić, i sada konačno i školu. Kažem, još jedan povijesni dan imamo, jer nakon vrtića otvaramo i školu, a sudio-

ljeću. Ivan Guga, predsjednik Hrvatske državne samouprave, je uz ostalo rekao: „Izuzetno sam uzbuđen, ushićen, sretan i ponosan, jer kad smo se prije, nešto više od tri godine, okupili u prostorijama Hrvatske samouprave grada Sambotela, i kad smo prvi put razgovarali o tome da bi trebali pokrenuti hrvatsku školu ovdje u Sambotelu, bili smo pomalo i skeptični. Bilo je jako puno pitanja i evo nakon tri godine sjede tu prvašići, a to znači da smo uspjeli! Nije bilo lako, ali hvala Bogu, mi Hrvati, kad je potrebno, onda smo složni, a to se pokazuje i na ovom primjeru.“ Predsjednik Hrvatov u Ugarskoj se je potom zahvalio svim angažiranim ljudem ki su u minuli ljeti jako čuda djelali za to da se ova sanja ostvaruje, i to Laslou Škrapiću, predsjedniku Hrvatske samouprave grada Sambotela, Vinciju Hergoviću, predsjedniku Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Editi Horvat-Pauković, članici Odbora za odgoj i obrazovanje u Hrvatskoj državnoj samoupravi, ter

nici su u većem dijelu isti. Roditelji, koji su imali povjerenje u nama da će njihova djeca biti na dobrom mjestu i koji će ovdje imati najbolju mogućnost za očuvanje jezika i predaju identiteta. Želja i volja se rodila, narodila se odluka, ali sve to bez vas, ne bi bilo ostvarivo“, istaknuo je peljač škole, ki je batrio i mališane da u ovom Alma Materu najt će pravu potporu, mnogo zanimljivosti, a i znanje sa svimi timi uslugami ke mora imati moderna odgojno-obrazovna ustanova u 21. sto-

Čabiju Horvathu, direktoru Croatice. „Hvala najlipša i vama, dragi roditelji, koji ste povjerali nama vaše najdraže, najmilije, vašu djecu“, se je obrnuo odraščanim predsjednik, a prvim hrvatskim školarom u Sambotelu je zaželjio uspješno djelo i čuda sriće, proglašavajući tako otvorenim novo školsko ljetu. Kako smo još doznali, sambotelska hrvatska čuvarnica u istoj zgradi do Božića će imati oko 30 mališanov, što nam svakako daje uzrok za zadovoljstvo i daljnje veselje. *th*

Novi veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić

Dosadašnji veleposlanik Gordan Grlić Radman novi je veleposlanik Republike Hrvatske u Saveznoj Republici Njemačkoj

ZAGREB, 24. kolovoza 2017. (Hina) – Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović uručila je vjerodajnice dvanaesterim novih hrvatskih veleposlanika, među njima i Mladenu Andriću, novom veleposlaniku Republike Hrvatske u Mađarskoj.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić

„Naša su očekivanja od svih vas velika. Očekujem vašu proaktivnost, da svu svoju energiju, znanje i domoljublje stavite na raspolaganje Republici Hrvatskoj i službi vanjskih poslova. Hrvatska će svoju vanjsku politiku i dalje voditi kroza suradnju s našim saveznicima unutar Europske unije i NATO-a, te sa susjedima, no moramo biti otvoreni i prema novim ulaganjima i aktivno pronalaziti nova tržišta. Ne smijemo si dopustiti zanemarivanje nekih odredišta, posebice Afrike, azijsko-pacifičkoga prostora i Latinske Amerike“, kazala je Kolinda Grabar-Kitarović okupljenim diplomatima na Pantovčaku, donosi Hina.

Dodjelom vjerodajnica Mladen Andrić postaje hrvatski veleposlanik u Mađarskoj, Gordan Bakota u Srbiji, Gordan Grlić Radman u Njemačkoj, Aleksandar Heina u Slovačkoj, Petar Ljubičić u Indiji, te Mario Nobilo u NATO-u.

Predsjednica Grabar-Kitarović i novi veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić

Predsjednica Grabar-Kitarović i novi veleposlanik Republike Hrvatske u Saveznoj Republici Njemačkoj Gordan Grlić Radman

Jasna Mileta odlazi u Maroko, Igor Pokaz u Ujedinjeno Kraljevstvo, Aleksandar Sunko u Grčku, Pjer Šimunović u Sjedinjene Države, Filip Vučak u Francusku, a Jasen Mesić u Italiju.

BAJA

Iduća sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 16. rujna 2017. godine u Baji.

Predsjednik Skupštine Ivan Guban za sastanak predložio je ovaj dnevni red:

- 1) Predsjednikovo izvješće o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik;
- 2) Izmjena i dopuna imenovanja ravnatelja santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma;

- 3) Izmjena i dopuna imenovanja ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže;
- 4) Izmjena i dopuna imenovanja ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj;
- 4) Donošenje odluke o raspisivanju natječaja za ravnatelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj;
- 5) Donošenje odluke o utemeljenju kulturne ustanove u Baji;
- 6) Pripreme programa Državnoga hrvatskog dana;
- 7) Donošenje odluke o dodjeli odličja Hrvatske državne samouprave u povodu „Dana Hrvata“ 2017. godine (zatvorena sjednica).

Kod Brlobaša u Podravini

II. Hrvatski ljetni festival mladih

Dvodnevna manifestacija održana je 11. – 12. kolovoza u brlobaškoj postaji Nacionalnog parka Dunav – Drava, kao i 2016. godine u organizaciji Kulturno-prosvjetnog centra Hrvata u Mađarskoj, kojemu je na čelu v. d. ravnatelj Zoltan Vizvari, Hrvatske državne samouprave, te Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“.

Otvaranje Festivala bilo je u postaji Nacionalnog parka Dunav – Drava, a potom su se sudionici preselili u Potonju na tamošnje programe „Dana zajednice naselja“ koji se održavao 11. kolovoza u organizaciji potonjske Seoske i Hrvatske samouprave; svetu misu, međunarodni nogometni turnir i kulturnu večer te se družili na obali Drave.

Sutradan se pod šatorima kuhalo i predstavljali su se gastronomski specijaliteti hrvatskih regija u Mađarskoj. Zainteresirani ma je bila osigurana vožnja brodom „Jégmadár“ po Dravi.

Brodom niz Dravu

Dr. Janja Prodan i dr. Ernest Barić

Tamburaški sastav Mejaši

Izložba hrvatskih izdanja

Uz kotliče vrtio se i ražanj.

U sklopu programa održano je predavanje i izložba hrvatskih izdanja. Predavanje „Uloga rječnika u očuvanju hrvatskoga jezika“ održali su dr. sc. Ernest Barić i dr. sc. Janja Prodan te su predstavili hrvatsko-mađarski (horvát-magyar) i mađarsko-hrvatski rječnik, prvi izdanje Croatice drugi zagrebačke Školske knjige, jednako tako i Rječnik govora santovačkih Hrvata autora Živka Mandića koji je izašao u nakladi Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Rječnike su predstavili Janja Prodan i Ernest Barić. Zainteresirani su mogli razgledati i izložena izdanja poduzeća za izdavačku informativnu i kulturnu djelatnost Croatia, tako knjige i razna izdanja, Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, godišnjak Hrvatski kalendar 2017, te vjerski časopis Zornicanova.

U ranim poslijepodnevima, 12. kolovoza, počeli su pristizati sudionici kulturnoga programa, ali, nažalost, vrijeme nije pogodovalo organizatorima. Počela je padati kiša te je kulturni program izostao, tek su orkestri pod šatorima zabavljali kuhare i nazočne goste.

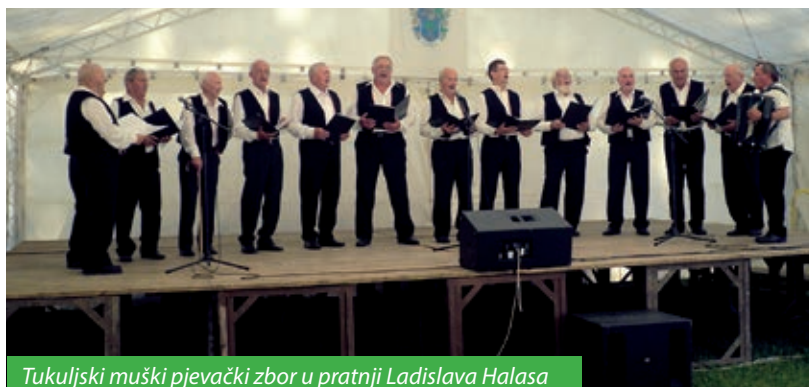
Ali, kako nam kaže Zoltan Vizvari, bez obzira na kišu, broj zainteresiranih je postupno rastao i započela je velika zabava s tamburaškim sastavom Mejaši, koja je trajala sve do zore i završila vatrometom, a zatim je slijedila svirka Benda P+. Dodaje kako su sudionici gastronomskog i kulturnog programa bili: starinski Tamburaški sastav Biseri Drave, šeljinski Tamburaški sastav Šeljinski tamburaši, Tamburaška škola „Martinci“, birjanska Hrvatska plesna grupa, pečuški Orkestar Vizin, podravski Bend P+ i petrovoselski Tamburaški sastav Žgano.

Branka Pavić Blažetin

Dan sela u Gari

Garska je Hrvatska samouprava i ove godine sudjelovala u organizaciji Dana sela 11. lipnja 2017. na kojem je uspješno priređen narodnosni gastronomski i kulturni festival

Svake godine druge lipanjske nedjelje garska Seoska samouprava, u suradnji s mjesnim narodnosnim samoupravama i mjesnom konjičkom udrugom, priređuje Dan sela i natjecanje konjskih dvoprega. Na cjelodnevnoj priredbi nudi se niz programa od natjecanja u raznim športovima preko kulturnog sadržaja do pripreme kulinarskih specijaliteta. U gastronomskom i kulturnom programu glavnu ulogu zauzimaju mjesne narodnosne samouprave: Hrvati Bunjevci, Nijemci, Romi i Sikuljci. Svaka narodnost priprema svoje specijalitete u „gastronomskoj ulici“ i ugošćuje po dvjestotinjak gostiju i posjetitelja koji slobodno mogu kušati narodnosna jela pod šatorima. Garska je Hrvatska samouprava ove godine pripremila u četiri velika kotla ovčji, goveđi i svinjski paprikaš i paprikaš od papaka, te nezaobilazni garski kolač, gužvaču. Počasni gost ovogodišnje priredbe nam je bio Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, u pratnji dr. Mije Karagića, počasnog konzula Republike Hrvatske u Kaniži, rodom Garca. Svojom su nazočnošću priredbu počastili i Neven Marčić, konzul savjetnik generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu, Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, i Angela Šokac-Marković, HDS-ova dopredsjednica, te Hrvati iz Baje, Kečkemeta, Dušnoka i Topolja, prijateljskog naselja iz Hrvatske. Budući da je

Tukuljski muški pjevački zbor u pratnji Ladislava Halasa

Garski Dječji KUD „Leptir“

Zanimljivi albumi čuvaju sjećanja.

gospodin veleposlanik prvi put posjetio naše selo, prvo smo mu pokazali glavne znamenitosti Hrvata Bunjevaca: našu crkvu i kipove, spomenike svjetskih ratova, narodnosnu klupsku prostoriju, naš spomenik u garskome groblju i rodnu kuću dramskog redatelja Antuna Karagića. Nakon toga smo izašli na hipodrom gdje su se već pripremala narodnosna jela i odvijalo se natjecanje konjskih dvoprega za Kup sela Gare.

Nakon ručka slijedio je kulturni program u kojem su sve četiri narodnosti sela raspolagale vremenskom od šezdeset minuta. Mi smo pozvali tukuljske Hrvate koji su se predstavili s Rackim muškim pjevačkim zborom u pratnji Ladislava Halasa, predsjed-

Na garskom groblju

nika tamošnje Hrvatske samouprave, na harmonici. Osim gostujućega društva nastupio je i domaći Dječji KUD „Leptir“ koji je izveo bunjevačku koreografiju. Raspoloženje se nije zaustavilo završetkom kulturnoga programa, nego se nastavilo i pod šatorom jer Ladislav Halas nije ostavio harmoniku, a veseljeli se priključio i jedan tamburaš iz Topolja. U večernjim satima naši prijatelji iz Hrvatske i Vojvodine pekli su čevape i pljeskavice, tako je druženje potrajalo do kasne noći.

Ovdje želimo spomenuti da je garska Hrvatska samouprava i ovog ljeta sudjelovala na bajskoj Fišijadi, gdje je ugostila ribljim paprikašem pedesetak gostiju iz prijateljskih naselja iz Hrvatske i Vojvodine. Hrvatsko je izaslanstvo predvodio Stipan Šašlin, načelnik Općine Draž.

Martin Kubatov

IV. Šokački piknik

U organizaciji Vjerske te kulturne udruge šokačkih Hrvata i Hrvatske samouprave sela Vršende, 22. srpnja priređen je IV. Šokački piknik koji se održao u Šokačkoj čitaonici i crkvenome dvorištu. Piknik je započeo u poslijepodnevnom satima revijom kuhanja, nakon čega je slijedio folklorni program u kojem su nastupili: salantski KUD „Marica“, vršendska Hrvatska dječja i omladinska plesna skupina, Tamburaški orkestar „Fermata“. Slijedilo je druženje uza svirku Orkestra Orašje.

Prvo mjesto u kuhanju perkelta – odlukom ocjenjivačkog suda što su ga činili Đuro Tarađija, Mišo Kovačević, Mišo Balatinac i Ivo Šajnović – pripalo je vršendskoj družini. Drugo mjesto pripalo je Kozarcima, a treće Dušnočanima.

Reviji kuhanja odazvalo se desetak družina, uz domaće, tu su bile dušnočka, olaska, kozarska, salantska, naradska družina. Organizatori su kuhali u velikim kotlovima za sve posjetitelje ovogodišnjeg piknika.

Okupili su se Vršendani i članovi novoutemeljene Hrvatske dječje i omladinske plesne skupine koju vodi Dora Balatinac. Vrvjelo je od dječjih glasova zdanje vršendske Šokačke čitaonice. Zgrada polako dobiva svoje obrise iznutra i izvana, a njezin vlasnik, mjesna Hrvatska samouprava, brine se o njoj i okolišu koji se redovito uređuje. Ima i nekoliko javnih djelatnika koji su zaposleni te obavljaju sve potrebne poslove, kaže predsjednica Hrvatske samouprave Marijana Balatinac. Naime, u životu tamošnjih Hrvata i Hrvatske samouprave 26. siječnja 2017. godine ostatak će zabilježen kao važan dan. Naime, toga dana s potporom Ministarstva ljudskih resursa, njegova tajništva za društvene, crkvene i narodnosne veze vršendska

Hrvatska samouprava potpisala je s Pečuškom biskupijom ugovor o kupnji zgrade župnoga stana i dvorišta, gdje od 2014. godine, temeljem ugovora o korištenju, djeluje Šokačka čitaonica. Kako kaže Marijana Balatinac, pokazala se potreba, u dogovoru s novim ravnateljem mjesne škole (u Vršendi djeluje i vrtić i škola, ali nema odgoja ni nastave na hrvatskom jeziku, već desetljećima) kako bi se za školu i selo utemeljila plesna skupina, i tako se došlo do zamisli da mi budeмо poticatelji. Uspjeli smo, imamo velik broj članova od čega je trećina hrvatskog podrijetla, a ostali su Mađari, Romi i Nijemci, veli Balatinac. Već smo imali i vatreno krštenje, nastupom na Hrvatskom danu u Lotaru, sada ćemo se predstaviti svojim, a uskoro nas očekuje i nastup u Naradu. Članice našega pjevačkog zbora već su ostarjele i prihvaćaju tek nastupe ponajprije u selu i djeluju kao crkveni pjevački zbor te su nam planovi da predstavljamo dio svoje baštine i kulture upravo novoutemeljenom plesnom skupinom, kaže Balatinac. Imamo i poziv u Hrvatsku, prijateljima u Nard, a uskoro dio naše djece vodimo i u vlašički tabor, u Zavičaj. Naša Hrvatska samouprava plaća troškove autobusa, djeca trećinu troškova bo-

ravka, a ostalo ćemo podmiriti iz natječajnih sredstava koje smo dobili preko natječaja Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa, u kategoriji narodnosne potpore hrvatskim taborima. Dobili smo 900 tisuća forinta, zaključuje predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave, koja je zadovoljna brojkama proračuna kojima raspolaže njihova Hrvatska samouprava u 2017. godini, i od svote za djelovanje i ostvarene dodatne potpore, a tu su i ostvarena sredstva od natječaja. Hrvatska samouprava djeluje u zajedništvu s mjesnom Vjerskom i kulturnom udrugom šokačkih Hrvata. Balatinac napominje da skupa s djecom na ljetovanje ide i velik broj odraslih vršendskih Hrvata, koji snose troškove svoga boravka. I tako u sjeni visokih stabala, u dvorištu Šokačke čitaonice s gledateljima vršendskim Hrvatima poodmakle dobi i s pogledom na članove novoutemeljene skupine razgovaramo. Uz Marijanu Balatinac članovi Hrvatske samouprave jesu Aga Hosu i Ivo Balatinac te Šandor Lerch, predsjednica je vršendske Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata Marijana Lerch, a uz nju u vodstvu udruge jesu Stana Godina i Dora Balatinac.

Branka Pavić Blažetin

Tristo dvadeset godina pečuške Gospe Snježne

Marijansko svetište Gospe Snježne (Snježne Gospe, Gospe od Sniga) u Pečuhu, koje je od samih početaka pa sve do današnjih dana povezano s ovdašnjim Hrvatima, 5. kolovoza ove godine proslavilo je 320. godišnjicu postojanja

Zavjetnu crkvu Gospe Snježne građani Pečuha, Hrvati, Nijemci i Mađari, podigli su nakon velike pošasti kuge, koja je uslijedila nakon oslobođenja od Turaka i gradom harala 1690. – 1691. godine.

Na brijegu podno Mečeka, u sjeveroistočnom dijelu grada, okružena bijelim vapnenim stijenama nalazi se jednostavna crkva skromnih razmjera, okružena bijelim vapnenim stijenama, bademima i raznolikim grmljem. Kad se s neba raspe ogranj kolovoza, zablješte bijeli zidovi i neumorno zacvrče cvrčci, putnik se osjeća nestvarno, kao da je negdje u Dalmaciji, a pod njegovim nogama nije grad, nego beskrajno sinje more. Prava ljepota grada Pečuha najbolje se spoznaje upravo odavde: pogled plijene džamija na trgu, kapela s križnim putem, četiri tornja veličanstvene katedrale, dok se u udolini nalaze kuće nekadašnje gradske četvrti bosanskih Hrvata, koji su se ovamo doselili mahom u 16. i 17. stoljeću. Uspomenu na njih danas čuvaju tek razbacani tlocrti nekadašnjih, otada srušenih ili obnovljenih kuća, te pokoje prezime ili mikrotoponim (npr. ulica Zidina, nadomak starim gradskim zidinama). Zavjetna crkvice, koja se naziva i gradskim oltarom, dovršena je 1697. godine. Naime, pečuški su se građani za vrijeme velike pošasti kuge 1690. – 1691. zavjetovali da će – spase li se od pošasti – ovdje (na mjestu koje se tada zvalo Pijetlovo brdo) podići crkvu u čast Gospi Snježnoj. Vjerojatno su ih na to potaknule i bijele stijene, koje u cijelosti odudaraju od okolnog terena, i naprosto privlače svojom čistoćom. Predaja nam govori da je do vrha, tada još nepristupačnoga brijega, stvoren ljudski lanac do današnjeg Augustinova trga, kako bi se iz ruke u ruku dopremio građevni materijal. Sjećanje na taj do-

gađaj čuvaju i današnji hodočasnici, koji nakon strmog uspona ostavljaju po jedan kamen u podnožju kipa Gospe Žalosne, nadomak crkvi. Već otpočetak svetište je privlačilo hodočasnike iz sva tri naroda, pa tako i okolnih hrvatskih sela. Dolazilo se pješke, a uspinjalo strmim ulicama u ophodnji. Nakon izmoljene krunice, ispovijedi i svete mise hrvatski bi se hodočasnici prije odlaska poklonili pred kipom Gospe Žalosne. Trojezičnost je očuvana do današnjih dana, osim mađarskog i njemačkog, u svetištu odjekuju i riječi hrvatskih molitava, a služe se i mise na hrvatskom jeziku. Barokni oltar crkve krase kopija oltarske slike rimske bazilike svete Marije Velike, koju predaja smatra djelom apostola Luke. Ta papinska bazilika, ujedno najveća marijanska crkva u Rimu, predstavlja ishodište štovanja Gospe Snježne: naime, u 4. stoljeću poslije Krista papa Liberije imao je snoviđenje u kojem mu je Blažena Djevica Marija naložila da joj sagradi crkvu. Snoviđenje se dogodilo 5. kolovoza 366. godine, u vrijeme velikih ljetnih žega. Pošto se probudio, papa Liberije na Eskvilinu, jednom od sedam rimskih brežuljaka, ugledao je snijeg – taj čudesni znak odredio je mjesto kasnije crkve Svete Marije Velike. Uz izvornu, rimsku oltarnu sliku veže se još jedna predaja: na prekretnici 6. i 7. stoljeća, kada je na Petrovoj stolici sjedio Grgur Veliki, Rim je pogodila kuga. Tada je pobožni puk, na čelu s papom u ophodnji ulicama Vječnoga Grada pronio Gospinu sliku; kod Anđeoske tvrđave oglasila se pjesma serafa, a kip anđela na tvrđavi vratio je isukani mač u korice, što je označilo kraj pošasti. Gospa Snježna zaštitnica je mnogih crkava i župa diljem katoličkoga svijeta, pa tako i u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Vojvodini i današnjoj Crnoj Gori, primjerice u Volavju kod Jastrebarskog, Blatu kod Zagreba, Harkanovcima kod Valpova, Šterni kod Grožnjana, Donjem Postinju kod Muća, Poljacima kod Brčkog, Deževici kod Kreševa, Blidinju-Barzonji u Hercegovini, Tekiji kod Petrovaradina, Žablju u Bačkoj i Škaljarima kod Kotora.

Ivan Tomek

Trenutak za pjesmu

xxxxx

**Mario! Snižna Gospo nazvana,
Varoša Pečuha Gospo obrana
Oni samo tvoju poznaju moć,
Kojima si već bila u pomoć...**

*Pisma i molitva Blaženoj Divici Mariji
Snižnoj Gospi Pečuškoj, od kuge odvitnici
(1845. molitvenik Vrata nebeska)*

VI. Ljetna škola tambure u Orfúu

Već šestu godinu zaredom ustrojava se Ljetna škola tambure u baranjskome turističkom naselju Orfúu. Organizator je susreta i ove godine Kulturna udruga Vizin, koja 2017. slavi desetu obljetnicu postojanja kao registrirana udruga.

Foto: A. KOLLAR

Orfú, biser planine Mečeka, prekrasno turističko naselje nedaleko od Pečuha, koje u prošlim stoljećima nije bilo previše povezano s Hrvatima u Mađarskoj, u zadnjim godinama naseljava skupina hrvatskih tamburaša iz cijele Mađarske, i to potkraj lipnja. Premda je mnogim Baranjcima u Mađarskoj poznato ime naselja, možda malo njih znaju da se ono sastoji od više manjih dijelova, bivših naselja, koja su danas administrativno ujedinjena pod nazivom Orfú. Nakon turskih osvajanja ovdje su stoljećima živjeli Nijemci, što se vidi na mjesnoj arhitekturi zgrada koje su velike, bogato ukrašene s mnogo gospodarskih zdanja. Tako je to i u dijelu koji se zove Tekeres, gdje je smješten odličan kamp tamburaša (Mecseki Diákszallás / Tekeresi Kft.). Nakon Drugoga svjetskog rata stanovništvo se promijenilo, mnoge su zgrade napuštene ili oronule, ipak i dandanas one pričaju povijest svojih bivših vlasnika, među ostalima i nama tamburašima. Vjerojatno je i mještanima bilo čudno kada su tamburaši prvi put zaposjeli ovo malo naselje i kada su, vjerojatno mnogi, prvi put čuli zvuke tambura. Moramo reći da za tih šest godina stvorena su mnoga prijateljstva s mještanima i većina njih je tamburašku glazbu primila s oduševljenjem. Jedan od razloga može biti i to da se u sklopu tabora sviraju ne samo hrvatske tradicionalne i umjetničke kompozicije nego i klasici svjetske popularne i klasične glazbe.

Ove je godine kamp održan od 26. lipnja do 2. srpnja, a okupilo se mnoštvo mladih tamburaša, njih umalo 30 iz mnogih regija Mađarske. Osim dosadašnjih naselja, ove se godine prijavilo i nekoliko mladih tamburaša iz Mohača i okolice, što je izrazito pozitivno, s obzirom na to da je riječ o regiji gdje hrvatska tamburaška glazba ima duboke korijene. Među stručnim voditeljima ovogodišnjeg kampa imali smo čast pozdraviti Marija Zbiljskog, primaša TS Slavonske lole, koji je s mladim sviračima uvježbao nekoliko skladba, među ostalima i poznati tango „La cumprasita“. Ostali dio repertoara s mladim polaznicima uvježbali su Ivan Draženović i Zoltan Vizvari, stručni voditelji Ljetne škole otpočetka. Slično prethodnim godinama, i sada je organizirano više nastupa gdje su polaznici mogli predstaviti svoje znanje. Tako su se 1. srp-

nja predstavili na otvaranju novog kompleksa Muzeja mlina u Orfúu, gdje su izveli kratak koncert te svirali uz ples okupljenim gostima. Kao i zadnjih nekoliko godina, i sada je završni koncert priređen u prekrasnom okruženju Šikloške tvrđave 2. srpnja, u nedjelju, na Hrvatskoj večeri, u organizaciji Hrvatske samouprave grada Šikloša. U sklopu bogatoga programa predstavljeno je novo izdanje, album o nošnjama podravske Šokaca u izdanju KUD-a Tanac, predstavio se ponajbolji folklorni ansambl u Slavoniji, KUD „Osijek 1862“ koji je izveo jednosatni program, a nakon toga slijedili su sudionici VI. Ljetne škole tambure s 30-minutnim programom. Prema riječima publike, vrijedno je svake godine posjetiti priredbu u Šiklošu, što zbog dobre organizacije i odličnog programa, a i zbog mladih tamburaša koji svake godine pripremaju iznenađenje za gledatelje.

Kulturna udruga Vizin zahvaljuje svima koji su na bilo koji način potpomagali održavanje kampa i nada se susretu s tamburašima i iduće, 2018. godine, u isto vrijeme, na istome mjestu. Kao i nekoliko godina unazad, VI. Ljetna škola tambure u Orfúu održana je uz potporu Ministarstva ljudskih resursa (NEMZ-TABEPER-17-0343).

Silvester Balić

Lukovišćanke (Iz albuma Joze Fučkara)

Svečanost otvorenja nove školske godine u HOŠIG-u

U budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đlačkom domu 1. rujna 2017. ponovno se oglasilo školsko zvono. Novu je školsku godinu u vrtiću započelo 38 djece, osnovnu školu 122 učenika, gimnaziju 86 đlača, sveukupno 246 polaznika pripada HOŠIG-ovoj obitelji. Istoga je dana upriličena i svečanost otvorenja.

„Obrazovanje je najmoćnije oruđe koje bismo promijenili svijet“ misli Nelsona Mandele, pojedini portreti likova zajedničke nam hrvatsko-mađarske povijesti i stilizirani hrvatski ornamenti po draperiji su toga dana dočekali nanočne u predvorju ustanove, među ostalima i ministra obrane Mađarske Istvána Simicskóa, veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordana Grliča Radmana, predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje Hrvatske državne samouprave, ujedno predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Josu Ostrogonca, ravnatelja Srednjopješanske središnjice prosvjetnog okruga Györgya Házlingera, potpredsjednik Hrvatske samouprave grada Budimpešte Stipana Đurića, oca isusovačkog reda, ravnatelja crkve Srca Isusova Arpada Horvata. U ime domaćina, program je na hrvatskom i mađarskom jeziku profesionalno vodila gimnazijalka Tena Šindik. U sklopu svečanosti pjesmu su kazivali prvašić Andrija Sója-Nagy i gimnazijalka 9. razreda Maja Šindik, a članovi školske literarne i plesne scene izveli su isječak iz povijesnog igrokaza „Vremeplov“.

U svome prigodnom govoru ravnateljica škole Ana Gojtan među ostalim reče: „U Mađarskoj između 17. i 19. stoljeća bez škola, koje su njegovale hrvatski jezik i hrvatsku kulturu, ne bi se moglo stvoriti jako hrvatsko građanstvo, ne bi mogla opstati ova narodnosna zajednica. Građanstvo hrvatske narodnosti pridonijelo je građanskom razvoju Mađarske. No ne smijemo zaboraviti ni to kako je ova zajednica oduvijek bila kršćanska.“ Naglasila je da su znanje i vjera nasljeđe Hrvata u Mađarskoj, koja su ujedno i poveznica između Mađarske i Hrvatske.

Ministar István Simicskó čestitao je učenicima, nastavniciima za viđeno te ujedno i roditeljima što su odabrali ovu školu. Istaknuo je kako je izričito tijesna i dobra suradnja Ministarstva kojem je na čelu s hrvatskim veleposlanikom i Republikom Hrvatskom te njegovim partnerom Damirrom Krstičevićem. Istražujući obiteljsko stablo sve do 1200. godine, osim mađarskih, otkriveno je i mnoštvo slavenskih prezimena poput Babića ili Sanića. Nadovežući se na misli njemačkoga književnika Goethea, rekao je da ono što najviše možemo dati svojoj djeci jesu korijenje i krila. Korijenje, koje znači vrijednosti, pretke, po kojima će znati kamo pripadaju, krila kako bi imali snage ostvariti svoje snove i velike ciljeve. „Skloni smo pojedinim narodima pridodati pokoji pridjev i kada razmišljamo o tome što je karakteristično za Mađare i Hrvate, onda lako možemo doći do zaključka da je hrvatski narod gostoljubiv, ljubitelj prijateljstva i više puta sklapa doživotna prijateljstva, poštuje mater i golema je njegova ljubav prema djetetu“ – reče ministar Simicskó. Smatra da takva zajednica pru-

Prvašići u društvu ravnateljice, učiteljice i visokih uzvanika

ža snagu ne samo Hrvatima nego i Mađarima. Mnogo mađarskih obitelji upisuje svoje dijete u ovu školu, što je vjerojatno i zbog poštivanja hrvatske kulture, osobnosti i zajednice koja stvara vrednote, što zapravo zrcali i ova ustanova. I kako bi predstavio svoje skromno poznavanje hrvatskoga jezika, koristio se dalmatinskom uzrečicom: „Žena drži tri kantuna kuće“.

Hrvatski veleposlanik Gordan Grlič Radman naglasio je da je budimpeštanska Hrvatska škola simbol hrvatsko-mađarskog prijateljstva. Iz poštovanja prema ministru u daljnjem nazočnicima se obratio na mađarskome jeziku. Zahvalio je ravnateljici i svima djelatnicima škole za odličnu suradnju tijekom svoje diplomatske misije. Veseli ga da u glavnome gradu Mađarske postoji jedna škola bogate prošlosti, koju je često i posjećivao. Na ustanovu mogu biti ponosni ne samo Hrvati nego i mađarski prijatelji. Mađarska je vlada uvijek podupirala ovu obrazovnu ustanovu, i nije slučajno da je ovdje gospodin ministar, lani zamjenik premijera, a prije toga predsjednik Mađarskoga parlamenta László Kövér. I ovi lijepi primjeri pokazuju veliko prijateljstvo hrvatskog i mađarskog naroda.

Predsjednik HDS-ova Odbora za odgoj i obrazovanje Josu Ostrogonac naglasio je da je ponosan što je maturirao u nekadašnjoj budimpeštanskoj Hrvatsko-sprskoj gimnaziji, jednoj prvoj našoj ustanovi i što je postao nastavnikom. Obraćajući se učenicima škole, istaknuo je da i oni trebaju biti ponosni što pohađaju ovu školu, ovu jedinstvenu ustanovu koja će im zauvijek ostati u sjećanju. „Budimo ponosni što smo pripadnici jedne bogate nacionalne kulture, da imamo svoju maticu koja nam sve-srdno pomaže jednako kao i većinski narod ove države“, reče među inima g. Ostrogonac.

I pri kraju svečanosti rukovanjem s ravnateljicom Anom Gojtan i ministrom Istvánom Simicskóm prvašići su postali članovi HOŠIG-ove obitelji, potom ih je otac Arpad Horvat blagoslovio, te sve nazočne i novu, 2017./18. školsku godinu.

Kristina Goher

Tajedan dan u čaroliji tambure i folklor

Tomislav Mihovec: „U Koljnofu je uvijek lipo!”

Bratći Mihovec, Ivan i Tomislav iz Markuševca, tajedan dan dugo su vježbali tanac i tamburanje u Koljnofu na tradicionalnom taboru, u organizaciji Društva Hrvati i Etnomemorijalnoga centra Gradišćanskih Hrvatov. Sve skupa dvadeset taborašev je od 31. julija do 5. augustuša poslušalo upute, sprohadjalo tempo i ritam u koljnofskom Domu kulture, kade je 4. augustuša, u petak, folklorno-tamburaški spektakl i dokazao, u taboru provedeno vrime nije bilo zaman.

Karmela Pajrić s Ivanom Mihovcem, peljačem folkloru u taboru

Na završnoj priredbi

Vruće je vani, potimo se i prez tanca, zato su taboraši folkloru od pola devet do jedanaesti i zgotovili dopodnevnu probu. Ivan Mihovec, koreograf i voditelj folkloru i pjevanja, jur uz kavu nam kaže u Levandi, kako mu je lipo u ovom gradišćanskom selu, kade se nalazi po treći put, ali po prvi put kot predavač hrvatske pjesme i plesov. „Jako sam sretan i hvala na ukazanom povjerenju da mogu biti u ovom taboru. Nije nas puno, ali mogu reći da svi su jako dobro raspoloženi i vidi se jako veliki napredak od prvog dana. Imamo samo pet dana da napravimo ono što smo planirali, i dajemo svi maksimum od sebe da iskoristimo to vrijeme, da što više

naučimo da nam što više toga ostane da bi to kasnije mogli nadograđivati, izvoditi, pokazivati dalje”, reče Ivan od koga još doznajemo da ljetos su zeli na program vježbanje zagorskih plesov i pjesam ter koreografiju iz Bizovca. Karmela Pajrić, ka je većputi vidjena jur na koljnofskoj pozornici kot folklorišica, oduševljeno nam povida da ovput je dopeljala svoju prijateljicu u tabor iz Šoprona, ka je Ugrića i ka se jako dobro čuti med Hrvati. „Teško je ove dane tancati, znojimo se, ali lipo nam je u taboru. Iako je naporno, uvečer ostane vrime da se družimo, da čujemo nove pjesme i da se upoznamo, tako da je vridno doći i čekamo svakoga u Koljnof i

drugo ljetu”, tvrdi Karmela, a isto tako pohvalno govori i Dora Grubić, ka ovom prilikom i tanca i svira. „Malo je naporno, ali treba se držati. Meni se jako vidu pjesme koje igramo na tambura, a Ivan je donesao svoje koreografije. U svemu ovom je najlipše druženje, imali smo i roštiljadu u Etnocentru, tambura svira dan i noć i ja ću sigurno doći i kljetu”, dodaje još članica ženskoga tamburaškoga sastava Rouge. Tomislav Mihovec, sin pokojnoga Mikija, ki je ljeta dugo dohadjao u Gradišće generacije učiti tamburati i bio je jako obljubljen u Koljnofu, po prvi put postane dirigent tamburaške djelaonice u ovom kampu. „Jako je lipo ovdje, svi uživaju i lipo se družimo. Svi sudionici vježbaju marljivo, svi žele raditi i hoće slušati, nemamo problema nikakvih, tako da mislim da su i zadovoljni. Ja sam zadnji put prije deset godina bio u Koljnofu s tamburaškim sastavom Od srca do srca, s kojima sam i svirao i jako dobro poznajem ljude u Koljnofu. Meni je jako drago doći ovamo, svi su jako susretljivi, uvijek su za feštu, za nekakvu akciju, slično kao kod nas u Markuševcu. Tako da u Koljnofu je uvijek lipo, i naravno, vidimo se i dogodine”, sumira tajedan dan u koljnofskom taboru mladi majstor tambure, koga su isto tako kot negda i ćaću, zaprli u srce mladi svirači Gradišća.

Tomislav Mihovec i „njegovu učenika”

Tiho

Potonja – „Dan zajednice naselja”

U organizaciji potonjske Seoske i Hrvatske samouprave, 11. kolovoza u tom je selu priređen „Dan zajednice naselja”. Dan je započeo programima za djecu u ranim poslijepodnevним satima, a nastavio se svetom misom u tamošnjoj crkvi povodom obljetnice njezina postojanja. Zatim je slijedio međunarodni malonogometni turnir, Hrvatska kulturna večer, večera te Hrvatski bal uza svirku Joze Gujaša (nekadašnjega člana bivšeg Orkestra Drava). U programima su sudjelovali i sudionici II. Hrvatskog festivala mladih koji se istog dana održavao u brlobaškoj postaji Nacionalnog parka Dunav – Drava. U kulturnome programu nastupili su Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae, Šeljinski tamburaši, Bend P+ i polaznici martinačke Tamburaške škole. Priredba se održala uz potporu: potonjske Seoske i Hrvatske samouprave, Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin”, Hrvatske samouprave Šomođske županije, Zajednice podravskih Hrvata, Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

FOTO: ÁKOS KOLLÁR

BOJEVO

Hrvatska i Seoska samouprava sela Bojeva organiziraju „Hrvatski dan u Bojevu” koji će se održati 9. rujna 2017. godine. Program: u 17.30 kulturni program; u 19 sati večera za pozvane goste; u 19.30 druženje uz glazbu, kažu predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Jolanka Segenj i načelnik sela Bojeva Csaba Horváth. Potporu priredbi dali su: Ministarstvo ljudskih resursa, Hrvatska samouprava Šomođske županije, Zajednica podravskih Hrvata, Savez Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin”.

DARANJ

Dan sela i Hrvatski dan

U organizaciji tamošnje Seoske i Hrvatske samouprave, 29. srpnja organizirani su Dan sela i Hrvatski dan. Druženje je započelo u juturnim satima malonogometnim turnirom, a nastavilo se objedom za sve pozvane goste. U poslijepodnevним satima odvijao se kulturni program. Nastupili su:

ClapDance, Daranjski umirovljenici, Grupa Kreol, Tamburaški sastav Biseri Drave, Ženski pjevački zbor „Korjeni”, Grupa Cairo. Svoj su program prikazali i erdeljski gosti iz tamošnjih prijateljskih naselja Dárju i Mujna. Nakon tombole slijedio je bal na otvorenome, a potom vatromet. Priredba se održala uz ostalo i uz potporu Ministarstva ljudskih resursa, Fonda za razvoj ljudskih potencijala, Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin”, Zajednice podravskih Hrvata, Hrvatske samouprave Šomođske županije.

U Daranju u ovome samoupravnom ciklusu (2014. – 2019.) djeluje tročlana Hrvatska samouprava u kojoj su Anita Sinjaković Dárók, Arpad Borbaš i Đula Gorjanac koji obnaša dužnost predsjednika. Hrvatska ekipa u revijalnom kuhanju osvojila je prvo mjesto, a u malom nogometu treće. Kuhali su perkelt o divlje svinje i svinjski perkelt, a dan je u dobrom društvu i uz Orkestar Biseri Drave prošao veselo, kazuje nam Anita Sinjaković Dárók dodajući kako su se pozivu i ovaj puta odazvali prijatelji iz Hrvatske te iz brojnih Hrvatskih samouprava Šomođske županije i šire.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Andraš Kovač, tancoš, jačkar, recitator i športaš

„Cvatuće cvijeće krajine Repca“ – priznanje Židancu

Zaklada za kulturu krajine Repca osnovana je 1997. ljeta i njev kuratorij je pred dvimi ljetima utemeljio nagradu „Cvatuće cvijeće krajine Repca“. Cilj Zaklade je s ovim odlikovanjem da priznaje neprekidno djelovanje za spašavanje lokalnih vridnosti, zalaganje za kulturu ter za očuvanje tradicij i povijesnu prošlost svih onih školarov i njihovih podupiračev ki živu u ovoj krajini. Staklena ruža, povelja i pinezna potpora pripada tako odlikovanomu školaru kot i njegovomu mentoru. Ljetos pri svetačnosti na kraju školskoga ljeta uz svidodžbu se je židanski Andraš Kovač jako presenetio, kad su uprav njega zvali da prikzame ovu neobičnu nagradu, po preporuki učiteljice hrvatskoga jezika, Jadranke Toth.

S učiteljicom hrvatskoga jezika, Jadrankom Toth

Mali Andraš je zrasao u rijetkoj familiji Hrvatskoga Židana, u kojoj još vik, i peldodavno, veliko poštovanje uživa materinski, hrvatski jezik. Židanska mati, po struki odgojiteljica, Kristina Kovač, veliki naglasak stavlja na znanje hrvatskoga jezika kot i čaća, Petrovišćan, takaj pedagog, Tamaš Kovač. U tom duhu se odgajaju i manji brat Andraša, Florijan, kot i sestra Magdalena. Najstariji im sin do čuvarnice isključivo se je po hrvatski pominao. U 1. razredu je već bilo samo od sebe razumljivo da je mali Andraš rodjen za pozornicu, tako su slijedila brojna naticanja, kade je po očekivanji svenek odlično nastupao. Jačenje, recitiranje, tancanje, ali i mirilo po znanju hrvatskoga jezika jednako je pasalo židanskomu školaru. Svaki put je oduševljeno i uzorno predstavljao djeliće hrvatske kulture, svoju talentiranost, a i jezično znanje. Zvana toga trenira ca-

poeire u Kisegu, kade su isto tako jur dost rano upametzeli marljivost i izdržljivost maloga Židanca. Glazba ga toliko zanima da ljeta dugo igra na klaviru u okviru Glazbene škole, a dvojica ljeta tambura u rodnom selu. Nesrušeni stup je domaćoj dičjoj folklornoj grupi „Židanske zvijezdice“ ka je utemeljena pred trimi ljetima s pomoću njegove matere i čaće. Njeva CD-ploča „Kad sam bila mala“ ka je ljetos prezentirana, sadrži brojne pjesme, kade mali odlikaš i solo jači i sam recitira. Po vjerskom odgoju i hodočasti, jedva je imao šest ljet jur sa starinom skupa se je ganuo k Peruškoj Mariji u Koljnof. Četrdeset i pet kilometarov je prez riči napravio i kot najmladji hodočasnik dostao je i spomin-povelju. Odonda je vrli ministrant i uz familiju se brine i on za spomenik Fatimske Marije, koji se nalazi ne daleko od njegovoga doma. Brojna odlikovanja i priznanja povida-

ju od toga, koliko je talentiran i šikan, samo neke ćemo nabrojiti od njegovih uspjehov: Državno naticanje u Budimpešti, prvo mjesto 2015., Regionalno naticanje iz hrvatskoga jezika u Bizonji, prvo mjesto i posebna nagrada 2016., Nakovićevo naticanje u lipom govorenju u Koljnofu posebna nagrada 2016., Regionalno naticanje u povidanju pjesam i prozov u Hrvatskom Židanu 1. mjesto 2016., „GRAJAM“ Gradišćanska jačka mladih u Gornjem Četaru 2. mjesto, 2017. Po ovi rezultati je ljetos titula „Cvatuće cvijeće krajine Repca“ zašla k najboljoj peršoni, bivšemu židanskomu školaru, ki je svoje školovanje ove dane začeo jur u Kisegu, u 5. razredu. Željimo mu da i u tom varošu ovako odlučno nosi na srcu gajenje hrvatske riči i tradicije ter da se i dalje dobro uči i da nas i nadalje razveseli s odličnim rezultatima!

Tiho

Sumartonci ponovno slavili zlevanku, vino i tamburicu

Zlevanka, vino i tambure, osim toga treba samo dobro društvo i nema tko se ne bi osjećao dobro na takvoj priredbi. Sumartonci su se nakon godinu dana izostanka opet udružili i 26. kolovoza okupili pomurske i druge žitelje na XI. Festival zlevanke, vina i tambure. Ovaj put za organizaciju pobrinuli su se sumartonska Seoska samouprava, KUD Sumarton i Društvo drvorezbara. Uz program tamburaških sastava posjetitelji su se mogli upoznati s novim izdanjem Izdavačke kuće Croatiace, uživati u koncertu Mirka Švenda Žige, glazbi „Sumartonskih lepih dečaka“, odličnoj kapljici i domaćim zlevankama.

Zlevanka, vino i tamburica, sve je na jednome mjestu što Hrvati, a i svi drugi vole, rekli su gosti Festivala, među njima Péter Cse-resnyés, državni tajnik, i Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik, u pozdravnom govoru. Lani su mnogi žalili što priredba nije održana, pa su posjetitelji bili presretni što se selo opet odlučilo za organizaciju. U tome im je bio na pomoći i natječaj Operativnoga programa za razvoj ljudskih potencijala, informirao je okupljene sumartonski načelnik Martin Capari i mnogi dragovoljci kojima je zahvalio na pomoći. Festival su posjetili i mnogi gosti iz Međimurja. Preloška je Hrvatska turistička zajednica i ovaj put poduprla priredbu. U početku predsjednik Hrvatske samouprave prisjetio se nedavno preminule pjevačice, čuvarice međimurskih i pomurskih pučkih popijevaka tete Lize Toplek, koja je često bila pomoćnica i pomurskim pjevačkim zborovima. Minutom šutnje joj je odana počast i sjećanje. Prije kulturnoga programa riječ je dobio nekadašnji Sumartovac Jožo Mihović, umirovljeni novinar, da predstavi svoju nedavno objavljenu knjigu „Zalán innen, Murán túl / Mirisi mora i Mure“ u kojoj su putopisi, eseji, feljtoni i o rodnome Sumartonu. Za vrijeme programa autor je zainteresiranima dedicao knjigu. Glavnu su nit cijeloga dana vodile žice tamburice, a za to su se najviše pobrinuli domaći tamburaši „Sumartonski lepi dečki“ koji su na programu u više navrata svirali, te cijelu večer zabavljali okupljene na festivalskoj zabavi. Uz njih su nastupali tamburaši serdahelske osnovne škole, križevački Tamburaški sastav Puntari, Tamburaški sastav iz Gori-

Tamburaši serdahelske škole

Zlevanka se radi s osmijehom.

Uzvanici Festivala

Oršolja Kuzma sa „Sumartonskim lepim dečkima“

čana, pjevači Udruge nadarenih iz budimpeštanskoga XV. okruga, Veronika Kapuvari. Gošća je Festivala bila i Oršolja Kuzma, već poznata pjevačica pomurskih i međimurskih popijevaka, koja također vuče svoje korijene iz Sumartona. Ovaj put je pjevala uz pratnju sumartonskih tamburaša i s prekrasnim glasom začarala publiku. Dok se odvijao kulturni program, članice Pjevačkoga zbora „Sumarton“ pod šatorom u velikoj vrućini neumorno su pekle kalamperčice i zlevanke.

– Išće nijeno leto nije dišlo tulko kalamperčica i zlevanki. Delali smo od 50 kil kalampera, pak 40 litri kiseloga mleka. Vek delamo i nove okuse. Kalamperčicu imamo z šunkom, zelem, slaninom, češnjakom, a slatku zlevanku z šljivom, breskovami, cimetom. I nam se jako vidi se, delali smo od domačega mleka i zato je to tak fino. – kazale su Janica Kramarić i Marija Jakopanec. Na Festivalu su izlagali i predstavnici preloške Turističke zajednice. Doravnatelj Ivan Gradečak podjednako promiče Hrvatsku u Mađarskoj i pomurske Hrvate u Hrvatskoj. Taj mu je trud zahvalio skromnim poklonom KUD „Sumarton“. Kao osvježenje u tamburaškoj glazbi bio je koncert Mirka Švenda Žige i međimurskih svirača. On je stigao s poznatim obrađenim međimurskim popijevkama koje voli pomurska i međimurska publika. Priredbu je zaokružila zabava na otvorenome uz tamburašku glazbu „Sumartonskih lepih dečaka“.

beta

Erčin

Proštenje na Veliku Gospu

Fotografija za uspomenu na prelijepi običaj

U gradu Erčinu, gdje Hrvati žive od početka 17. stoljeća, i ove su se godine u lijepome broju okupili mještani, te gosti iz Bate i Tukulje na tradicijskome proštenju u čast Velike Gospe, 11. kolovoza 2017. u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi, koju su djelomično iz dobrotvornih priloga podigli Hrvati Raci, te je posvetili u njezinu čast. O ovome prastarom običaju svjedoči i kanonska vizitacija iz 1747. godine.

Priredba, koju je i ove godine organizirala mjesna Hrvatska samouprava, držala se prema propisanim pravilima. Počela je svetom misom, koju je predvodio viljanski dušobrižnik Ágoston Darnai, a suslužili velečasni Gabrijel Barić i András Tóth iz Erčina. Misno su slavlje pjevanjem marijanskih pjesama uveličali članovi tukuljskoga Mješovitoga crkvenoga zbora i mjesni Zbor „Jorgovani“. I ovoga su puta svi bili odjeveni u svoju narodnu nošnju. Nakon mise svi su mimohodili i klanjali se pred slikom Ilirsko-racke Madone, koja se nalazi iza oltara, a napravljena je 1792. godine. Potom su se, za uspomenu, svi sudionici slikali pred crkvom, te iza erčinske marijanske zastave pošli u mimohodu do doma kulture. Kod stolova su se nudili specijaliteti što su ih gosti pripremili za ovu prigodu. Družilo se i pjevalo, a o dobrome raspoloženju pobrinuli su se i plesači mjesnoga sastava „Zorica“, jednako tako i tukuljski harmonikaš Ladislav Tornjoši. Veselje je trajalo do kasne noći.

Kristina Goher

„Zorica“ na Grahijadi

Članovi erčinske Plesne skupine „Zorica“ rado sudjeluju ili gostuju na priredbama Hrvata u Mađarskoj. Tako je to bilo i na 24. grahijadi u Mohaču, u organizaciji tamošnje Šokačke čitaonice, naime vesela je družina pripremila ukusni grah u glinenim loncima. Nakon objeda, veselo se zabavljala na mohačkoj veselici.

k. g.

Martinci

Humane zvijezde Hrvatske igraju za Zakladu za hrvatsko školstvo

Izabrana vrsta Humanih zvijezda Hrvatske i momčad martinačkoga NK „Zrinski“ (veterani) u petak, 8. rujna igraju humanitarnu nogometnu utakmicu na igralištu u martinačkom Cretiću, radi prikupljanja sredstava za Zakladu za hrvatsko školstvo – izvijesto je Hrvatski glasnik glavni organizator događaja Ivan Gugan.

Susret se organizira u sklopu akcije potpore prikupljanju temeljnog kapitala za Zakladu za hrvatsko školstvo koju je 15. srpnja na svojoj sjednici utemeljila Skupština Hrvatske državne samouprave.

Za momčad Humanih zvijezda Hrvatske nastupaju Dražen Ladić, Goran Vlaović, Krunoslav Jurčić, Dario Šimić, Andrej Panadić, Darko Čordaš, Miroslav Bičanić, Slaven Knezović Grof, Davor Dretar Drele, Zlatko Dalić, Amir Kazić Leo, Antun Labak, Stjepan Jukić, Boris Živković, Mario Stanić, Branko Tušek, Dražen Besek, Mato Neretljak, Mario Kovačević, Damir Škaro, Zlatko Mateša, predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora i Mario uz izbornika bivšeg igrača i trener NK Osijek Ivicu Grnju, a boje izabrane vrste NK Zrinski brani će njihovi veterani potpomognuti nekolicinom igrača sa strane.

Predsjednik udruge Humanih zvijezda Hrvatske Branko Tušek ističe: Humane zvijezde Hrvatske traju već 14. godinu. Brojni nekadašnji nogometaši i osobe iz javnog života, članovi Udruge „Humane zvijezde Hrvatske“ već 14 godina na svoj način daju velik doprinos organiziranju humanitarnih akcija i ublažavanju zdravstvenih i obiteljskih tegoba, napose najmlađih. Nogometnu momčad ne čine tek nogometaši, nego i osobe iz javnog života koje se vole zaletati za loptom „koja život znači“. Do sada Humane zvijezde Hrvatske odigrale su preko 120 utakmica, a ovo je njihov prvi nastup izvan Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Branka Pavić Blažetin

MARTINCI
NOGOMETNO IGRALIŠTE CRETIĆ
08.09.2017. 17:00 SATI

HUMANITARNA
NOGOMETNA UTAKMICA

HUMANE ZVIJEZDE HRVATSKE **NK "ZRINSKI" MARTINCI**

NASTUPAJU: P+ BEND I LEO

KEMLJA

Hrvatska samouprava Vas srdačno poziva 17. septembra, u nedjelju, na Hrvatski dan. U 8 uri se služi maša zadušnica za Matu Meršića Miloradića u crikvi Hrvatske Kemlje. Po maši se svi skupa spomenu na 167. rođendan farnika, pjesnika i znanstvenika i položiti će se vijenac na njegov spomenik uz crikvu. Otpodne u kulturnom domu u 16 uri je otvaranje izložbe stare mašne prateži, sakralnih djela i kipova. Na kulturnom programu nastupaju dica Čuvarnice „Sunašća“, jačkarni zbor „Mali Dunaj“, učenici Osnovne škole i KUD „Konoplje“.

IZLET U HRVATSKU

U organizaciji Udruge baranjskih Hrvata, od 9. do 11. rujna osamnaest srednjoškolaca i dvoje pratitelja sudjeluju na trodnevnom stručnom izletu u matičnoj domovini. Kako saznajemo, boravit će u Crikvenici i Zagrebu. Sudionici su izleta učenici iz Mohača, Vršende, Birjana, Narada, Salante i Udvara, kaže nam predsjednica Udruge baranjskih Hrvata Marijana Balatinac. Prvog dana puta posjetit će Zagreb, razgledati Stari grad, zagrebačku katedralu te posjetiti izložbu Fausta Vrančića. Drugoga dana puta hodočaste u svetište Majke Božje Trsatske, gdje će također pribivati svetoj misi, a navečer planiraju posjetiti Crikvenicu. Trećega će dana putovati kroza Sloveniju i posjetiti Postojnsku jamu. Smještaj će imati u Selcu.

KERESTUR

Hrvatska samouprava Zalske županije 30. kolovoza održala je svoju redovitu sjednicu u Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“. Pošto je predsjednica Marija Vargović izvjestila o razdoblju između dvije sjednice, zastupnici su raspravljali o budućim zadacima. Donesena je odluka o tome da će Županijska samouprava biti projektni partner Udruzi Zrinskih kadeta u natječaju Operativnog programa ljudskih potencijala. Natječaj sadrži niz elemenata u svezi s njegovanjem i očuvanjem pomurskih tradicija. Vijećnici su se suglasili u organiziranju Đačke konferencije o obitelji Zrinskih 28. rujna u Keresturu. Dogovoreno je i to da će predstavnici Samouprave ponovno posjetiti varaždinskog biskupa radi usuglašavanja glede hrvatskih misa u Pomurju.

NARDA

Seoska i Hrvatska samouprava s jubilarima skupa srdačno Vas pozivaju 16. septembra, u subotu, na svetačnost prilikom 30. obljetnice osnivanja jačkarnoga zbora i na deseti jubilej utemeljenja tamburaškoga sastava u Nardi. Gosti se primaju u šatoru od 14.30, a od 15 uri počinje svečani program s nastupom jubilarnih društava, pozdravnimi riči i čestitkama. Od 17 uri je večera, potom pak bal uz muziku TS Šetnja iz Hrvatskoga Židana.